

**ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 30
APRIL 2009 BETREFFENDE DE ORGANISATIE EN FINANCIERING VAN HET
WETENSCHAPS- EN INNOVATIEBELEID, WAT BETREFT EEN UITBREIDING
VAN DE OPDRACHTEN VAN HET EXPERTISECENTRUM ONDERZOEK EN
ONTWIKKELINGSMONITORING**

Samenvatting

Voorliggend ontwerp van decreet heeft tot doel om met het oog op efficiëntiewinsten de opdrachten van het expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring van de Vlaamse Gemeenschap (ECOOM) uit te breiden met data- en onderzoeksopdrachten die cruciaal zijn voor het Vlaamse arbeidsmarktbeleid.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

De beleidsnota 2024-2029 Werk van de minister van Onderwijs, Justitie en Werk, mevrouw Zuhal Demir, omvat de volgende ambitie:

“In de loop van 2025 lanceert het departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie, rekening houdend met de lopende evaluaties van de huidige kennisagenda en het huidige steunpunt Werk, een meerjarige kennisagenda waarin volgende aspecten aan bod komen:

- we evalueren de werkzaamheden van het steunpunt Werk dat relevante indicatoren en projecties ontwikkelt en ontsluit voor de Vlaamse arbeidsmarkt, met het oog op mogelijke verankering;
- een meerjarige strategie voor de ontsluiting van cruciale arbeidsmarktdata;
- een meerjarig evaluatieprogramma, rekening houdend met de vijfjaarlijkse evaluatieverplichting in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO);
- een meerjarige programmering van strategisch beleidsonderzoek;
- een aanpak voor de doorvertaling en benutting van beleidsgericht onderzoek;
- thema's voor uitgaventoetsingen en brede heroverwegingen.”.

De huidige dienstenovereenkomst met het Steunpunt Werk loopt af op 31 december 2025.

Voorliggende decreetswijziging komt tegemoet aan een belangrijk onderdeel van de nieuwe kennisagenda, namelijk de vernieuwing van onderzoeksopdrachten inzake arbeidsmarktbeleid en de verankering ervan in het expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring van de Vlaamse Gemeenschap (ECOOM).

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Het Vlaamse Steunpunt Werk neemt als leverancier en draaischijf voor noodzakelijke data een cruciale rol op in het evidence informed arbeidsmarktbeleid. Het Steunpunt Werk staat in voor de monitoring en publicatie van beleidsrelevante arbeidsmarktdata zoals werkzaamheidsgraden in Vlaanderen en in onze gemeenten, het aantal niet-beroepsactieven en hun binding met de arbeidsmarkt, en het verwachte aantal vacatures dat ingevuld moeten worden.

De evaluatie van de lopende steunpuntperiode 2021-2025 concludeert daarover het volgende: "Overheen de stakeholderconsultatie blijkt er consensus te bestaan over de kernpositionering van het Steunpunt Werk. Er wordt gewezen op een unieke positie van het Steunpunt in het landschap van het Vlaams arbeidsmarktbeleid, dat maatschappelijke meerwaarde creëert via het fungeren als essentiële schakel voor een evidence-informed arbeidsmarktbeleid, met een sterke onderbouwing van wetenschappelijke correcte en goed gedocumenteerd(e) data/cijfermateriaal. (...) Met blik op de toekomst wordt vanuit de expertenpanels daarom in de eerste plaats verwacht dat het Steunpunt het bestaande aanbod, met name de kwaliteitsvolle aanlevering van strategische arbeidsmarktdata en de langlopende cijferreeksen, verderzet en veiligstelt."

De evaluatie doet ook enkele aanbevelingen voor verbetering, waaronder:

- een lange termijnperspectief bieden voor de toekomst van het Steunpunt;
- het financiële model evalueren;
- verdere stappen ondernemen om de samenwerking te verbeteren;
- meer flexibiliteit en marge inbouwen in de werkpakketten en -planning.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Op basis van de positieve evaluatie van de afgelopen werkingsperiode, de evaluatie van de huidige kenniswerking, en de ambitie uit de beleidsnota om een meerjarige kennisagenda te lanceren, voorzien we een verderzetting van de opdracht van het Steunpunt Werk. In het verleden werd een nieuwe toekenning steeds georganiseerd via een openbare procedure. De opdracht is echter dermate specifiek en de nood aan opbouw van expertise en infrastructuur zo groot, dat er de voorbije 30 jaar nooit andere kandidaten waren dan de zittende equipe van KU Leuven. Tegelijk stelt de evaluatie van het Steunpunt Werk vast dat de tijdelijke toekenning voor 5 jaar nadelen heeft: verlies van expertise door personeelsverloop op het einde van de toekenningsperiode, en onvoldoende ruimte voor innovatie en langdurige projecten. Daarnaast kan de vraag gesteld worden of zo'n tijdelijk kader nog gepast is wanneer gedurende 30 jaar (sinds 1994) dezelfde opdracht wordt uitbesteed.

Daarom stellen we voor om de opdracht van het huidige Steunpunt Werk toe te voegen aan de decretale opdracht van het bestaande steunpunt ECOOM. Daarbij behouden we de huidige opdrachten rond monitoring en arbeidsmarktprojecties, en vullen we deze aan met langlopende onderzoeksopdrachten, vanaf 1 januari 2026.

Hierdoor krijgt deze opdracht een structureler kader, wat nauwer aansluit bij de realiteit en tegemoetkomt aan de tekortkomingen zoals aangestipt in de evaluatie. Binnen het Steunpunt ECOOM zijn alle Vlaamse universitaire associaties vertegenwoordigd, waardoor er nog steeds marktwerking en concurrentie speelt in de toekenning. De inbedding in een interuniversitaire context maakt samenwerking tussen verschillende onderzoeksgroepen makkelijker, en laat de opdrachtgever ook toe om nauwer toe te zien op de realisatie van synergiën tussen verschillende onderzoekslijnen.

Binnen ECOOM zullen via voorliggende decreetswijziging vanaf 1 januari 2026 volgende nieuwe onderzoeksopdrachten op het vlak van het arbeidsmarktbeleid worden opgenomen:

- ontwikkelen, actualiseren en onderhouden van indicatoren, zowel voor de aanbodzijde als de vraagzijde van de arbeidsmarkt;
- ontwikkelen, actualiseren en onderhouden van arbeidsmarktprojecties;
- uitbouwen van een kruispuntfunctie voor arbeidsmarktdata via structurele koppeling, integratie, analyse en deling van verschillende datastromen;
- ondersteunen van de Vlaamse dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie inzake structurele monitoring van de arbeidsmarkt en levenslang leren;
- uitvoeren van verdiepend en langlopend beleidsonderzoek voor arbeidsmarkt- en sociale economie beleid, op basis van de beschikbare data en bijkomende dataverzameling.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

Niet van toepassing/Geen impact

Budgettaire impact

Vanuit de begroting Werk zal de financiering van het Steunpunt ECOOM vanaf 2026 jaarlijks 1.242 keuro bedragen. Dit bedrag bestaat uit de huidige Steunpuntmiddelen Werk, aangevuld met middelen vanuit het VIONA-onderzoeksprogramma en van het Expertisecentrum Innovatieve Leerwegen. Er is dus geen meerkost gekoppeld aan de inkanteling.

Er wordt in 2026 750 keuro voorzien voor het luik arbeidsmarktmonitoring, aangevuld met 330 keuro voor het ontwikkelen, actualiseren en onderhouden van arbeidsmarktprojecties, en 162 keuro voor langlopend onderzoek. Vanaf 2027 is er 750 keuro voorzien voor arbeidsmarktmonitoring. Voor de arbeidsmarktprojecties is dan 290 keuro voorzien en voor het langlopend onderzoek 202 keuro.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Er is geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Implementatie

De opdracht van het Steunpunt Werk was tot op heden niet decretaal verankerd. De opdracht werd de voorbije 30 jaar uitbesteed via openbare oproepen in het kader van de regelgeving rond steunpunten, met telkens een looptijd van 5 jaar. Het gaat dus om een langdurige opdracht waarover de recente evaluatie besloot dat deze ook in de toekomst noodzakelijk blijft.

De opdracht vergt bovendien een dermate specifieke expertise en infrastructuur dat de openbare procedures in het verleden geen andere kandidaturen opleverden dan die van de zittende onderzoeksploeg. De openbare procedures leverden dus geen echte marktwerking op. Door de opdracht toe te wijzen aan een interuniversitair expertisecentrum waarin alle Vlaamse universitaire associaties vertegenwoordigd zijn, krijgt de universitaire onderzoekswereld meer kansen om delen van de opdracht op te nemen. De marktconcurrentie wordt hiermee versterkt. Daarnaast garandeert dit ook meer synergie tussen het

onderzoekswerk rond Werk en Economie door, in navolging van het eengemaakte departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie, ook naar één steunpunt te gaan.

Deze decretale verankering komt ook tegemoet aan de aanbeveling in de evaluatie van het Steunpunt Werk (2024) die stelt dat een langetermijnperspectief nodig is voor het Steunpunt Werk. De evaluatie stelde vast dat het werken met opeenvolgende tijdelijke opdrachten van vijf jaar ernstige nadelen met zich meebrengt. Zo is er op het einde van elke steunpuntperiode heel wat personeelsverloop wat een belangrijk verlies van expertise en ervaring met zich meebrengt. Het tijdelijke kader laat ook niet toe om mensen met veel ervaring of expertise aan te werven. Daarnaast liet de toewijzing van dergelijke opdrachten ook niet toe om in de latere jaren van een lopende periode innovaties of langer lopende projecten op te starten. Een decretale verankering zorgt voor een tijds- en financieel kader dat beter past bij de langdurige aard van de opdracht van het steunpunt.

De inwerkingtreding van de ontwerpbeplanning per 01/01/2026 zorgt dat het Vlaams wetenschappelijk onderzoek ter ondersteuning van het Vlaams arbeidsmarktbeleid ononderbroken wordt gecontinueerd. De structurele inbedding in het bestaande ECOOM verhoogt de efficiëntie van de inzet van onderzoeksmiddelen van het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie.

Aan het einde van de looptijd van de huidige convenantsperiode van ECOOM (die loopt tot en met 2028) volgt een evaluatie, waarna een nieuw convenant in werking kan treden, rekening houdend met de inhoud van de evaluatie.

C. Totstandkomingsprocedure

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd onderworpen aan:

- Het taal- en wetgevingsadvies nr. 2025/378 van 9 oktober 2025.
- Het advies van de inspectie van financiën van 17 september 2025.
- ...

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsmaterie (wetenschappelijk onderzoek verbonden aan universiteiten en hogescholen) - en een gewestaangelegenheid (wetenschappelijk onderzoek gelinkt aan het arbeidsmarktbeleid).

Artikel 2

Deze decreetswijziging voegt een aantal opdrachten toe aan de opdracht van het Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring van de Vlaamse Gemeenschap (ECOOM). Zo ontstaat er één expertisecentrum voor Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie.

Het gaat hier om een verderzetting en decretale verankering van de opdrachten van het Steunpunt Werk rond monitoring en arbeidsmarktprojecties. Binnen ECOOM komen er op die manier een aantal opdrachten bij, rond het ontwikkelen, actualiseren en onderhouden van arbeidsmarktindicatoren en van arbeidsmarktprojecties, het vervullen van een kruispuntfunctie voor arbeidsmarktdata, en ondersteuning aan de Vlaamse dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie.

Bijkomend krijgt ECOOM ook een opdracht om verdiepende analyses en langlopend onderzoek voor het arbeidsmarkt- en sociale economie beleid te voeren.

Artikel 3

De lopende dienstenopdracht op het vlak van de steunpuntenwerking loopt af per 31 december 2025. De onderzoeksoopdrachten zullen vanaf 1 januari 2026 door ECOOM worden opgenomen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR